

¡ELKAR GAITEZEN DENOK

NAPAR-EUSKALDUNOK!!

MOLDAERA AU IZANDU DA SARITUA IRUNGO EUSKAL PESTETAN, ZILLAREZKO MEDALLA BATEKIN, NAPARROAKO EUSKAL-ELKARGOARENGANDIK.

Urez aronzdik iskribatzen dit
Anai batek penaturik,
Luma kamutz bat artu duela
Biotza erdibiturik.
Gure ibarrak ikus giñuzen
Chikitan lorez jantzirik,
Eta ¿egiaz-dio, arkitzen
Dira orain igarturik?

«Mendi guziak poztzen zituzten
Burni-ol eta errotak;
Mendi-oñetan jaiotzen ziran
Iturri eta errekek;
Arkaitz eta oian ichietako
Enara errechinolak,
¿Ziñez diote, oraindik ere
Dagoztela mututuak?»

«¿Sinis litezke euskal-erritik
Dakartz kiguten berriak,
Esanaz: oso lurperatuak
Daudeztela baserriak;
Umezurtz baten gisa guraso
Gabe mendi ta erriak,
Uztarripean, iñoiz ez ta gaur,
Zaukazkitela atzerriak?»

«Artizarraren argia baña
Garbiagoko umeak!
Biotz berako neskach lirañak,
Lenago pozez beteak!

Orain urtuak arkitzen dira,
Noski, negarrez ¡tristeak!!
Dizkielako eraman beren
Auzoko galai gazteak!»

«Gure biotzak pozez bete oi
Zituzten artzaien kantak;
Gure gogoko ezpata, makill,
Pordoi eta eskudantzak:
Pillotapostu, palanka joku
Eta koplarien pestak,
¿Ztu alziran beti betiko
Gaitzik gabeko jolasak?....»

«¿Arkitzen dira euskal-erriko
Arriarma danak berez,
Gure aitonen dinbere ederrak
Estalirik sare beltzez?
Eta ala ere ¡nor bere dabiltz
Alkar ikusi eziñez
Gure anaiak, zuribeltzkeri
Galgarriak utzi ordez!»

«Erromak izan zuen podore,
Omen eta patu onak;
Bere ontzidi, ekersitu ta
Kapitanik azkarrenak,
Ondatu ziran aitz orietan
Zeudelako euskaldunak,
Gure Lege ta zorionezko
Oitura zarren zai danak.»

«Baña, aek ¡ai! sesio guchi
Izandu zuten echean
Ibill gaberik errierta ta
Mokolta beren artean;
Etsai gogorrek mendietatik
Botatzen zituztenean,
Ama maiteren magal gozoan
Bizitzen ziran pakean.»

«Etzuten aek aundinai eta
Kutizirik ezagutu:
Etzizkieten jaioterriri
Sekula ere ukatu
Beren ondasun eta odola
Ziradenean arkitu
Aitorrek utzi zizkigun Lege
Jakintsuak estu estu.»

«Arranotzarrok bezela libre
Mendietan bizitzeko
Etziran inoiz besteren juan-
Etorrietan nastuko;
Or konpon bitez beuden artean
Erdaldunak sekulako,
Utzi ez keroz pakean guri,
Zioten-emen betiko.»

«Sentitutzen ez dezute, bada
Biotzaren barrenean,
Esaten:—arren bildu gaitezen,
Jainkoaren izenean,
Lau Probintziak bat egiñikan
Erri maiteren onean?
Edo ¿zaudezte etsai gogorrek
Larrua kendu artean?»

«Dirudizute Jaunak eskutik
Lajarik zaukazkitela!
Penitentzia juduen gisa
Egin bear dezutela!
Alde aldean esan liteke
Lotargitan zaudeztela:

¡Esna zaitzete, errukienak,
Galdu zerate bestela! »

«Azkenik kendu nai dizkitzute
Dezuten doai bakarra,
Mundu guziko jakintsuak nai
Dioten izkuntz ederra;
Irme icheki, ez inoiz aztu
Gure mintzoera zarra,
Ori da gure Aitalen aen
Azgarri biurrezkorra.»

«¿Oraindik ere nai dituzute
Galdu indarrak alperrik
Zuen arteko iritzi charrak
Alde bat utzi gaberik?
¿Ez dakizute, zorigaitzoro
Ez dala Ebroz aronzdik
Gure Lege zar maitagarriak
Ikusi nai dituenik?»

«Orra zer diran mundu onetan
Gizonaren churkeriak:
Ama maitea miñez dago ta
Ezpaita ta kutiziak,
¿Zerengatikan esan ez? dauzka
Alkar eziñ ikusiak,
Bere semeak oapurutik
Apartatuak guziak.»

«Baña ez, ez naiz ondo mintzatu
Zeren badira semeak
Beren iritzi on edo charrak
Utzi dituzten umeak,
Ikusirikan sendatutzeko
Amaren gaitz doakabeak,
Betiko aztu bear dirala
Iragotako nasteak.»

«Badira seme azkar, alaiak,
Federik bizirenakin,
Bildu diranak Amari kontu
Egiteko asmoakin:

Bildur gaberik leiatzen dira
Gaur luma satar batekin
Bigar menturaz leia litezke
Askoz zorrotzagoakin.»

«Ez dakizute, Jaungoikoaren
Esaera jakintsua,
Au da:—dierrri berezi dana
Izango da larrutua?
¿Ztu zaitzute beti izan dala
Eleizaren zimendua,
Maita ezazu aurrena Jauna,
Gero lagun projimua?»

«¿Ez diozute, bada barkatu
Bear batak besteari,
Ainbeste kalte egin da gero
Zuen Ama maiteari?
¡Ai! aski ez da, ez, esatea
—Ez naiz izan pekatari....—
Guziok egin dizkiotzute
Okerrak maiz ta ugari.»

«Bazekizute zuen anaiak
Zeñen triste dauden emen
Ikusirik ez diozutela
Amari begiratutzen!
Erdiak bedeik etzeratela
Aren izkuntzaz mintzatzen!
Oroitza utzak ¡ai Ama ona!
Gaitu oso lotsatutzen!....»

«¿Zer nai dezute, irrintziren bat
Mendi muñoren batean?
Oju estu bat, itz egoki bat
Gure izkuntz ederrean,
Entzungo dana erri, baserri,
Iskiñik urrutinean?
Nai dituzute piztu arako
Gargorri aek gauean?»

«Ez da bearrik. Orra Iruñen,
Orra Bilbaon bandera;

Zoazte danok, zuri, beltz gorri,
Danok azpian jartzera;
Zabaldurikan arkitzen baita
Ebrotikan Igerrera;
Napar pizkor ta euskaldun azkar
Denak an kabitzen dira.»

Eskatzen dana, ez da besterik,
Guzion alkartasuna:
Napar ta euskaldun, aitorren se-

On guzien batasuna: [me
Oraindik ere Ama maiteak
Izango du osasuna
Eta echean libertadea
Eta zorientasuna.

Bildu zaitzete bada korrika
Astintzeko uztarria,
Zorigaitozko itzaldi artan
Somorrostron ezarria:
Urraturikan arkitutzen da
Lege zar maitagarria,
Zizpiroz daude Ama-umeak,
Lantuzka jaioterria!

«¿Ez diozute guziok berdin
Nai Fuero jakintsuari?
¿Ikuserazi ez diozute
Lendik mundu guziari,
Zorientasun mueta danak
Zituzutela ugari,
Eskerrak zuen oitura eta
Erljio Santuari?»

«Orra bada non daukazkitzuten
Gurutzea eta arbola,
Uztarrituak arkitzen dira
Senar-emazte bezela:
Zuen artean etsairik bada
Ebroz aronz dijoala
Erdaldunakin Makiavelon
Papera an egin dezala...»

«Jaunak argitu ditzala orko
Zenbat umeren begiak,
Euskal-errira, beste lan gabe
Gure etsaiak biraliak,
Zuen tartean ereñ ditzaten
Belar gari galgarriak!
Baña zuen gain aberastutzen
Dabiltzan merkatariak.»

«Baña chit guchi, dira noskiro,
Orrelakoak, chit guchi,
Jaioterriren ona inondik
Nai ez dutenak ikusi.
¡Aurrera! bada, Napar ta euskal-
[duri
Fuero zaleak, ez etsi;
Zabaldurikan arkitutzen dan
Estandartea, ez utzi.»

«Egiak beti egiñ izan du
Leku alde guzietan:
Alkartasuna dala indarra
Dakigu antziñetikan:
Nor bere alde bazabiltzate
Alkar ikus eziñikan,
Ez da paltako aritz arbola
Chetutzeko ekaitzikan.»

«Eskerrak diot ematen gure
Anai maite, prestuari,
Nai diolako ainbeste bere
Ama maitagarriari,
Baña etzsitez batere estutu,
Baditu umeak ugari
Erne daudenak begira, bildur
Gaberikan etsaiari.»

«Alper alperrik egingo ditu
Alegiñik aundienak
Berezituak iduki naian
Napar eta euskaldunak:
Besarkatuak biziko dira
Emendik aurrera danak,
Oraindik intza izan dezaten
Arbola santuren zañak.»

Ezpada sortzen erriertarik
Berriro gure artean,
Oraindik ere izan liteke,
Usterik guchienean,
Arkitutzea gure Lege zar
Jakintsuen itzalpean,
Gure Aitalen zarrak bizitu
Ziraden era berean.

Naisi gaituzte, ustez aituko
Dalako gure arraza;
Baña ori da zeruko izarrak
Kontatzea bezin gaitza.
Porchaz moldatzen diran erriak,
Oial nabarraren gisa,
Izaten dute iraupen guchi,
Urratzen dirade aisa:

Orregatikan alkartasuna
Nai genduke euskal-errian,
Ala emen non Lapurdi eta
Suberorekin Prantzian:
Izkuntza bera duten mendiak
Jakintsuon iritzian,
Gaur edo bigar batuko ditu
Jaungoikoak echadian.